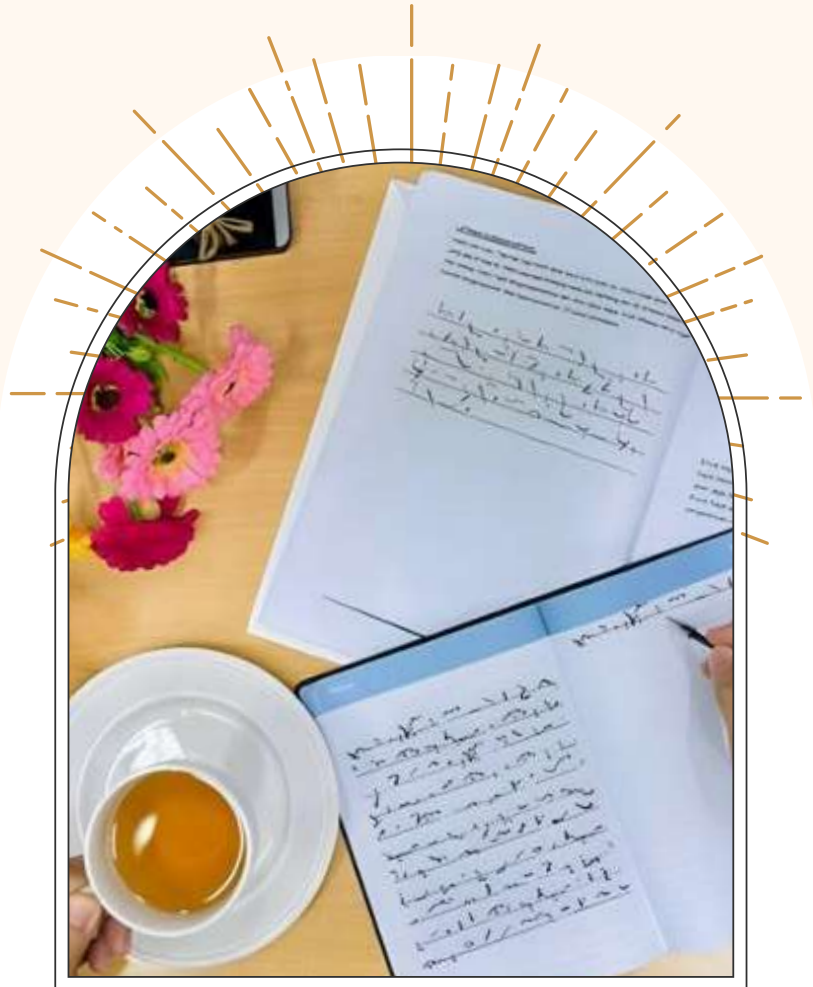

BAHASA MALAYSIA

Trengkas Pantas

SITI FAIQAH BINTI SHAHRUL NIZAM
MUHAMMAD FADLI BIN SETOPA
DOLLY SHANDY ANAK ROBERT

EDISI PERTAMA 2024

Hak cipta terpelihara.

Tidak dibenarkan mengeluarkan mana-mana bahagian, artikel, ilustrasi, isi kandungan e-book ini, dalam apa-apa juga bentuk sama ada secara elektronik, fotokopi, rakaman atau lain-lain sebelum mendapat kebenaran bertulis daripada Politeknik Mukah Sarawak.

Perpustakaan Negara Malaysia

**Politeknik Mukah Sarawak
KM 7.5 Jalan Oya
96400 Mukah Sarawak
Malaysia**

**084-874001
www.pmu.edu.my**

Prakata

Segala puji dan syukur kita panjatkan kepada Tuhan Yang Maha Esa, maka E-book ini telah disiapkan dalam tempoh masa yang telah ditetapkan. E-book Trengkas Pantas ini dihasilkan dengan kerjasama kami bertiga sebagai pengarang buku ini. E-book ini merupakan pengenalan kepada asas Trengkas untuk rujukan kepada sesiapa sahaja yang ingin meningkatkan kemahiran mengambil catatan Trengkas.

Penting bagi kita untuk memiliki pemahaman asas yang kukuh dalam mempelajari sesuatu yang baru. Buku ini adalah sebagai panduan khusus untuk membantu pembaca memahami konsep-konsep dan kemahiran asas Trengkas Pantas. Diharap E-book ini dapat memberi panduan kepada semua yang ingin mempelajari Trengkas Pantas.

Kami sebagai pengarang buku ini mengharapkan dengan E-book ini dapat memberikan ilmu yang baru kepada sesiapa sahaja yang berminat dalam mengambil catatan Trengkas Pantas.

SITI FAIQAH BINTI SHAHRUL NIZAM
MUHAMMAD FADLI BIN SETOPA
DOLLY SHANDY ANAK ROBERT

ISI KANDUNGAN

Pengenalan Asas Trengkas	05
Vokal Konsonan	08
Topik 1 : Pengenalan kepada trengkas	12
Topik 2 : Pengenalan kepada gurisan ke bawah, melintang dan cangkuk 'n'	18
Gurisan ke bawah	18
Gurisan melintang	27
Cangkuk 'n'	36
Ringkasan dan rangkai kata	46

PENGENALAN ASAS TRENGKAS

TRENGKAS memberi pengetahuan tentang teori-teori penulisan Trengkas dengan menggunakan sistem Trengkas Pantas. Kursus ini memberi penekanan kepada kemahiran memahami, mengguris dan mentranskrip semua perkataan dalam Bahasa Malaysia

HASIL PEMBELAJARAN KURSUS

1. Mengaplikasikan pengetahuan dan kemahiran dalam gurisan Trengkas berasaskan Trengkas Pantas

2. Memaparkan gurisan yang tepat bagi semua perkataan, ringkasan dan rangkai kata berdasarkan Trengkas Pantas

3. Menunjukkan kemahiran dalam mentranskrip gurisan trengkas dengan tepat berasaskan peraturan Trengkas Pantas agar maklumat yang disampaikan adalah jelas

KEMAHIRAN BOLEH PINDAH

Kemahiran komunikasi, kepimpinan
dan kerja berkumpulan

PENGENALAN KEPADA TRENGKAS

- Trengkas adalah cara atau kaedah menulis cepat dengan menggunakan simbol tertentu
- Trengkas berasal dari dua perkataan iaitu Tulisan dan Ringkas
- Kaedah menulis dengan cepat dengan menggunakan palitan-palitan mudah dan simbol-simbol lain sebagai menggantikan huruf, perkataan atau frasa.

VOKAL

KONSONAN

Dalam tulisan RUMI terdapat 26 abjad
dan abjad-abjad ini terbahagi kepada
KONSONAN dan VOKAL

Konsonan adalah bentuk-bentuk bunyi dan
vokal membolehkan apa yang dipertuturkan
berbunyi

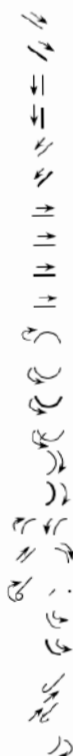
Sistem Trengkas menggunakan GURISAN
(bukan huruf) bagi melambangkan
BUNYI dan FONEM

Dalam tulisan rumi terdapat 26 abjad dan abjad-abjad ini terbahagi kepada 'VOKAL' dan 'KONSONAN'. Vokal membolehkan apa yang dipertuturkan berbunyi dan konsonan adalah bentuk-bentuk bunyi.

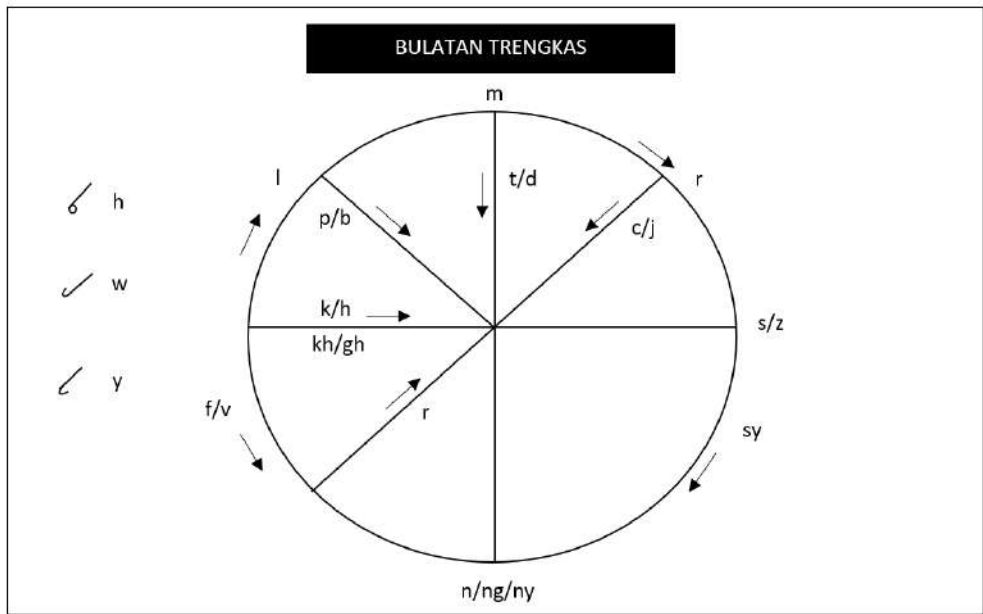
Vokal (Bunyi)

<u>Fonem</u>	<u>Abjad</u>	
/a/	a	- abang, padi, kita
/e/	e taling	- elok, meja, beza
/e/	e pepet	- emak, kedai, peta
/i/	i	- ibu, tiba, padi
/o/	o	- otak, tolong, biro
/u/	u	- ulat, tulis, pasu

<u>Fonem</u>	<u>Abjad</u>	
/p/	p	- padi, kapal, lupa, tutup
/b/	b	- batu, sabun, cuba, sebab
/t/	t	- tulis, tutup, batu, patut
/d/	d	- dapat, padat, pada, had
/c/	c	- cawan, loceng, lucu, mac
/j/	j	- jalan, sejarah, belanja, caj
/k/	k	- kolam, sekat, buka, pokok
/kh/	kh	- khabar, takhta, tarikh
/g/	g	- gemuk, bagus, lega, beg
/gh/	gh	- ghalrah, maghrib, baligh
/m/	m	- masuk, zaman, temu, demam
/n/	n	- nanas, penat, kena, teman
/ng/	ng	- ngantuk, semangat, belanga, tolong
/ny/	ny	- nyamuk, penyapu, punya, ibunya
/s/	s	- sabun, masuk, susu, lemas
/z/	z	- zaman, muzium, beza, kuiz
/l/	l	- lagu, selalu, sekali, kapal
/r/	r	- rahsia, kerana, selera, ikrar
/h/	h	- hutan, suhu, hilang, basah
/f/	f	- faham, sifat, salfa, aktif
/v/	v	- vokal, aktiviti
/w/	w	- wayang, bawang, jawi
/y/	y	- yakin, bayang, sayang
/sy/	sy	- syarikat, masyhur, temasya

Di dalam Sistem Trengkas Pantas, gurisan melambangkan bunyi. Gurisan-gurisan ini diperolehi daripada bulatan di bawah ini .

KEDUDUKAN GURISAN

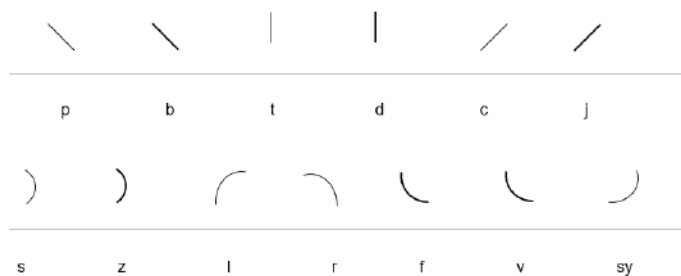
Dalam sistem Trengkas, gurisan-gurisan diguris berpandukan GARISAN. Gurisan-gurisan diguris pada tiga kedudukan iaitu:

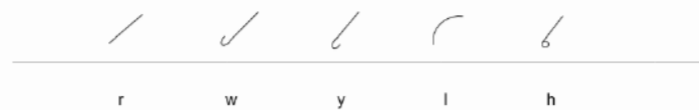
Bagi bunyi pada awal perkataan. Ia merupakan **pengawal perkataan**.

JENIS GURISAN

A. Gurisan ke bawah

B. Gurisan ke atas

C. Gurisan melintang

TOPIK 1

PENGENALAN KEPADA TRENGKAS

atas

cecah
garisan

memotong
garisan

Gurisan ditulis
berpandukan garisan

Saiz gurisan ialah 0.5cm

Gurisan ditulis pada
3 kedudukan

**Gurisan terbahagi kepada
3 tempat;**

1. Pangkal (P)
2. Tengah (T)
3. Hujung (H)

Di mana yang memulakan
gurisan, ia dikenali sebagai
pangkal, kemudian dikenali
sebagai tengah dan di mana
berakhirnya gurisan, ia
dikenali hujung

VOKAL BUNYI

Vokal	a	o	e (taling)	e (pepet)	i	u
Kedudukan	Vokal Tempat Pertama		Vokal Tempat Kedua		Vokal Tempat Ketiga	
Contoh Perkataan	abang padi kita	otak tolong biro	elok meja beza	emas emak embun	ibu tiba padi	ulat tulis pasu
Simbol						- atau u
Kedudukan Gurisan	Atas garisan		Di atau cecah garisan		Memotong garisan	
Tempat Letak Tanda Vokal	Pangkal		Tengah		Hujung	

PANDUAN UNTUK MENTRANSKRIB ATAU MEMBACA BALIK

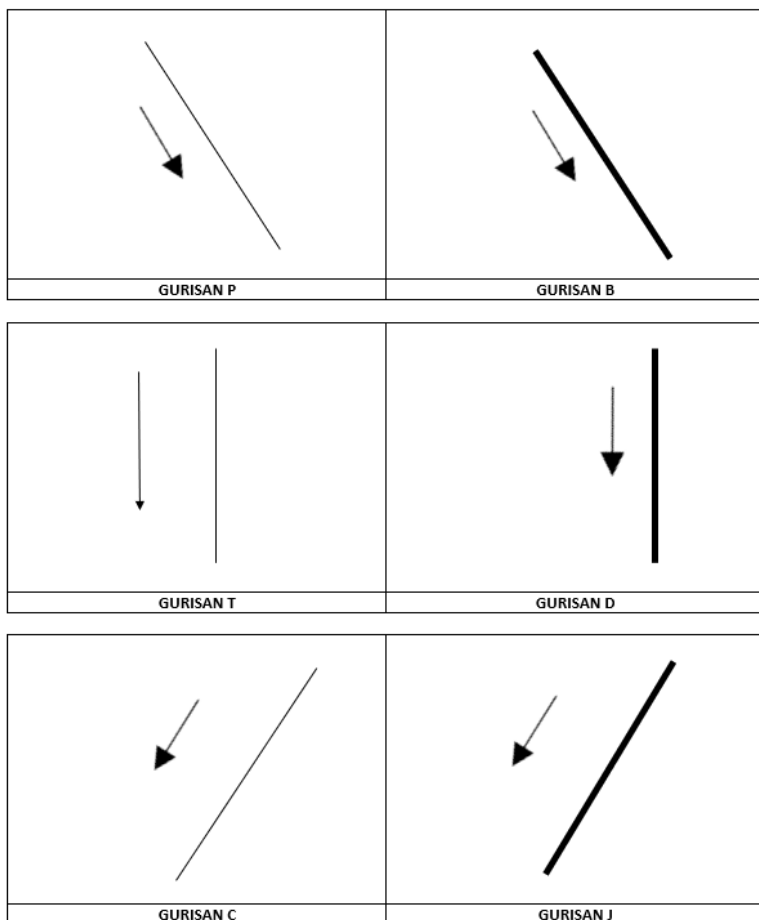
Kebolehan membaca balik atau menterjemah gurisan Trengkas kepada tulisan rumi merupakan perkara penting dalam Trengkas.

Anda juga hendaklah boleh membaca balik atau menaip balik apa yang telah anda guris menggunakan sistem Trengkas tidak kira samada gurisan Trengkas betul atau salah

TATACARA SEWAKTU MENGGURIS

- Bila mengguris gurisan nipis, pensel ditekan seperti biasa
- Bila mengguris gurisan tebal, pensel ditekan agak kuat
- Tidak boleh mengangkat tangan sehinggalah gurisan terakhir siap diguris
- Pensel mekanikal tidak boleh digunakan kerana gurisan nipis dan tebal bergantung pada tekanan pada pensel

KENALI GURISAN LURUS KE BAWAH (P, B, T, D, C, J)

GURISAN MELINTANG

GURISAN M

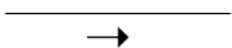
GURISAN N

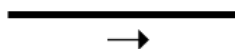
GURISAN NG

GURISAN NY

GURISAN K

GURISAN G

GURISAN S DAN Z

GURISAN S

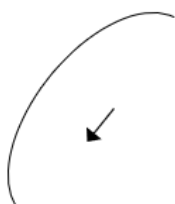
GURISAN Z

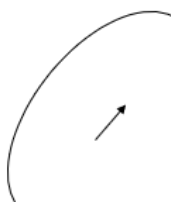
GURISAN R BAWAH

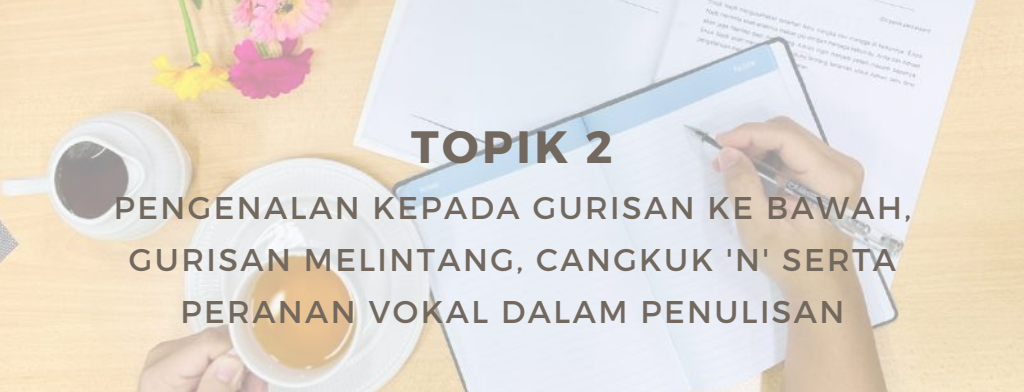
GURISAN R ATAS

GURISAN L BAWAH

GURISAN L ATAS

TOPIK 2

PENGENALAN KEPADA GURISAN KE BAWAH, GURISAN MELINTANG, CANGKUK 'N' SERTA PERANAN VOKAL DALAM PENULISAN

GURISAN KE BAWAH

01

Perkataan yang ada gurisan ini berhak mengawal dan akan menentukan gurisan mengikut vokal pertama yang dijumpai

02

Diguris dari atas ke bawah

03

Gurisan-gurisan melambangkan bunyi (fonem) bukan huruf/abjad dan saiz setiap gurisan ialah lebih kurang 0.5cm

04

Gurisan p t c diguris nipis

Gurisan b d j diguris **tebal**

Contoh :

p b t d c j
 \ / | | / /

KEDUDUKAN VOKAL

Vokal a o e i u

No.	Vokal	Kedudukan gurisan	Gurisan	Tempat letak tanda vokal
1.	Vokal a dan o	Atas garisan		Pangkal
2.	Vokal e	Di atau cecah garisan		Tengah
3.	Vokal i dan u	Memotong garisan		Hujung

VOKAL TEMPAT PERTAMA (a & o)

Kedudukan bunyi vokal di awal perkataan ialah di atas garisan dan tanda vokal ialah di pangkal gurisan

Dilambangkan dengan a . (titik) o - (sempang)

Tanda titik atau sempang ialah di sebelah kiri apabila sebelum konsonan dan di sebelah kanan apabila selepas konsonan

Gurisan bagi bunyi awal mengawal dan menentukan kedudukan dan gurisan bagi bunyi akhir mengikut sahaja

Gurisan-gurisan yang disambungkan hendaklah sama panjang jika tidak bunyi-bunyi lain akan keluar

Jika perkataan bermula dengan huruf vokal dan vokal kedua mestilah ditanda di konsonan yang pertama.

ap ab at ad ac aj (SEBELUM)

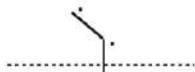
pa ba ta da ca ja (SELEPAS)

o
op ob ot od oc oj (SEBELUM)

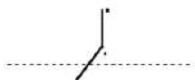
po bo to do co jo (SELEPAS)

Contoh perkataan

1. bata

2. taja

3. data

4. baja

1. cota

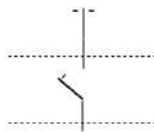
2. cop

3. otot

4. bot

Ringkasan perkataan

1. pada

2. jadi

3. dapat

4. pendapat

5. jawab

6. dan

Tanda Ayat:

**Tanda
Noktah**

:

γ

**Tanda
Soal**

:

?

γ

**Tanda
Seru**

:

I

γ

Nama Khas

:

"

**Kata
Ulang**

:

z

Angka

:

**Angka ditulis
seperti biasa
(no satu sahaja
diguris)**

VOKAL TEMPAT KEDUA

e (taling) & e (pepet)

Gurisan bagi bunyi awal mengawal kedudukan dan gurisan bagi bunyi akhir mengikut sahaja

Kedudukan bunyi vokal di awal perkataan ialah **di** atau **cecah garisan** dan tanda vokal ialah di **tengah** gurisan

Dilambangkan dengan **e taling** . (titik) dan **e pepet** - (sempang)

Tanda **titik** atau **sempang** ialah di sebelah **kiri** apabila **sebelum** konsonan dan di sebelah **kanan** apabila **selepas** konsonan

e (taling)

ep eb et ed ec ej (SEBELUM)

pe be te de ce je (SELEPAS)

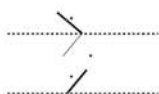
e (pepet)

ep eb et ed ec ej (SEBELUM)

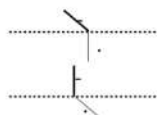
pe be te de ce je (SELEPAS)

Contoh perkataan

1. beca

3. peta

2. eja

4. depa

Ringkasan

1. dengan

2. telah

3. tetapi

VOKAL TEMPAT KEDUA (i & u)

Kedudukan bunyi vokal di awal perkataan ialah memotong garisan dan tanda vokal ialah di hujung gurisan

Dilambangkan dengan i . (titik) u - (sempang)

Tanda titik atau sempang ialah di sebelah kiri apabila sebelum konsonan dan di sebelah kanan apabila selepas konsonan

Untuk vokal, perlu letak atau ikut gurisan kedua atau sebelumnya

i
ip ib it id ic ij (SEBELUM)

pi bi ti di ci ji (SELEPAS)

u
up ub ut ud uc uj (SEBELUM)

pu bu tu du cu ju (SELEPAS)

Tanda u ditulis di pangkal gurisan lurus apabila terdapat vokal u sebelum konsonan di awal atau pangkal perkataan

Tanda u ditulis di pangkal gurisan lurus apabila terdapat vokal u sebelum konsonan di awal atau pangkal perkataan

up ub ut ud uc uj (SEBELUM)

Tanda n ditulis di hujung gurisan lurus apabila terdapat vokal u selepas konsonan di akhir atau hujung perkataan

pu bu tu du cu ju (SELEPAS)

Contoh perkataan

1. tiba

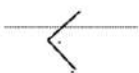
4. titi

2. cucu

5. ijab

3. puja

6. ucap

GURISAN MELINTANG (GM)

Tidak boleh mengawal
(perkataan yang ada gurisan ini, tidak boleh menentukan gurisan)

Gurisan	m	n	ng	ny	diguris melengkung
Gurisan	k	g			diguris lurus
Gurisan	m	n	ny	k	diguris nipis
Gurisan	ng	g			diguris tebal

Contoh

m	n	ng	ny	k	g
					

VOKAL TEMPAT PERTAMA (a & o)

Jika kesemua gurisan adalah gurisan melintang, kedudukan bunyi vokal di awal perkataan ialah di atas garisan dan tanda vokal ialah pada pangkal gurisan

Jika gurisan melintang diikuti oleh gurisan lurus ke bawah, gurisan lurus ke bawah diguris di atas garisan kerana gurisan lurus ke bawah mengawal kedudukan.

Dilambangkan dengan a . (titik) o - (sempang)

Tanda titik atau sempang ialah di sebelah atas apabila sebelum konsonan dan di sebelah bawah apabila selepas konsonan

a

am an ang any ak ag (SEBELUM)

ma na nga nya ka ga (SELEPAS)

o

om on ong ony ok og (SEBELUM)

mo no ngo nyo ko go (SELEPAS)

Contoh Perkataan

1. nama

5. nganga

2. koko

6. omong

VOKAL TEMPAT KEDUA (e taling & e pepet)

- Jika kesemua gurisan adalah gurisan melintang, kedudukan bunyi vokal di awal perkataan ialah di atas atau cecahgarisan dan tanda vokal ialah di tengah gurisan
- Jika gurisan melintang diikuti oleh gurisan lurus ke bawah, gurisan lurus ke bawah diguris di atas atau cecahgarisan kerana gurisan lurus ke bawah mengawal kedudukan
- Dilambangkan dengan e taling . (titik) dan e pepet - (sempang)
- Tanda titik atau sempang ialah di sebelah atas apabila sebelum konsonan dan di sebelah bawah apabila selepas konsonan

e (taling)

em en eng eny ek eg (SEBELUM)

me ne ge nye ke ge (SELEPAS)

e (pepet)

em en eng eny ek eg (SEBELUM)

me ne nge nye ke ge (SELEPAS)

Contoh Perkataan

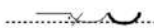
1. gema

3. enak

2. kenyang

4. mega

VOKAL TEMPAT KETIGA (i & u)

- Jika kesemua gurisan adalah gurisan melintang, kedudukan bunyi vokal di awal perkataan ialah di atau cecah garisan dan tanda vokal ialah di hujung garisan
- Jika gurisan melintang diikuti oleh gurisan lurus ke bawah, gurisan lurus ke bawah diguris memotong garisan kerana gurisan lurus ke bawah mengawal kedudukan
- Dilambangkan dengan i . (titik) u - (sempang)
- Tanda titik atau sempang ialah di sebelah atas apabila sebelum konsonan dan di sebelah bawah apabila selepas konsonan

Contoh

i

im

in

ing

iny

ik

ig

(SEBELUM)

mi

ni

gi

nyi

ki

gi

(SELEPAS)

u

um

un

ung

uny

uk

ug

(SEBELUM)

mu

nu

ngu

nyu

ku

gu

(SELEPAS)

Tanda u ditulis di **pangkal** **gurisan melintang** apabila terdapat **vokal u** sebelum konsonan di awal atau **pangkal** **perkataan**

um un ung uny uk ug (SEBELUM)

Tanda u ditulis di **hujung** **gurisan melintang** apabila terdapat **vokal u** selepas konsonan di akhir atau **hujung** **perkataan**

mu nu ngu nyu ku gu (SELEPAS)

Contoh Perkataan

1. gigi

2. ingat

3. unkap

4. untung

Ringkasan

1. kepada

2. lagi

3. Melayu

4. dalam

5. umum

6. yang

7. datang

8. Januari

9. nanti

10. Encik

11. Cik

12. tanggungjawab

13. maklum

14. memang

15. kampung

Rangkai kata

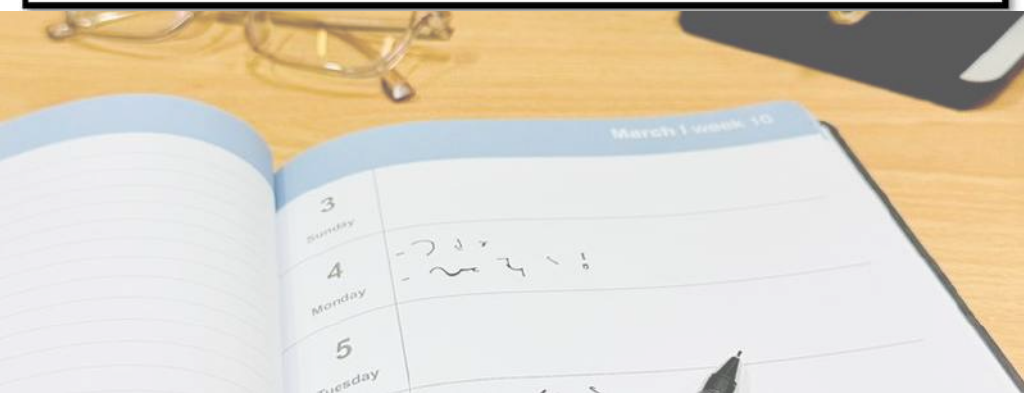
1. ada juga

3. dan ada juga

2. dan juga

CANGKUK 'N' (CN) (bermula subtopik ini, tidak perlu lagi menggunakan tanda vokal)

Tidak boleh mengawal (perkataan yang ada gurisan ini, tidak boleh menentukan gurisan)

Cangkuk 'n' diguris dari arah jam atau mengikut pusingan jam (bagi gurisan lurus) dan di sebelah dalam gurisan melengkung
(bagi gurisan melengkung)

pan

ban

tan

dan

can

jan

man

nan

ngan

nyan

kan

gan

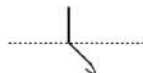
a) 'n' mati (tiada vokal) di akhir perkataan

Contoh Perkataan

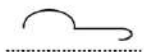
1. bin

3. depan

2. makan

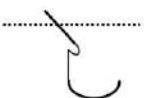
4. aman

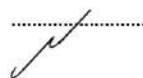
b) 'n' mati di tengah perkataan (boleh juga dicangkukkan)

Contoh Perkataan

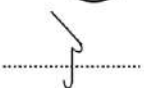
1. bintang

3. cincin

2. pantun

4. janji

c) 'n' di tengah perkataan yang diikuti oleh gurisan melintang.

Contoh Perkataan

1. tenang

3. mekanik

2. ekonomi

4. benang

Rangkai kata

1. akan dapat

AKHIRAN 'AN' DAN 'KAN'

a) Gurisan berakhir dengan akhiran 'an' dan 'kan', CN diguris di hujung atau akhir perkataan bagi melambangkan akhiran 'an' dan 'kan'

Contoh Perkataan

1. cubaan

3. bacaan

2. cubakan

4. bacakan

Ringkasan

1. tahun

4. bulan

2. tuan

5. tentu

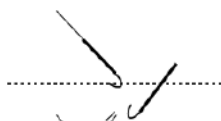

3. puan

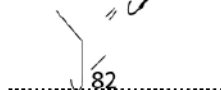

Rangkai kata

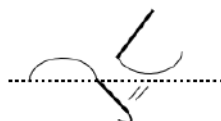
1. pada bulan Jun

2. pada tahun 1982

3. dalam bulan Januari

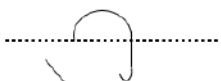
4. bulan depan

5. tahun depan

6. dalam tahun

7. pada tahun yang akan datang

8. pada bulan yang akan datang

b) Gurisan berakhir dengan CN dan di ikuti akhiran 'an' dan 'kan', tanda kecil sempang (-) diguris di hujung atau akhir CN dari kiri ke kanan bagi melambangkan akhiran 'an' dan 'kan'

Contoh Perkataan

1. bangunan

2. tekanan

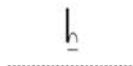
c) Gurisan berakhir dengan vokal 'u' dan diikuti akhiran 'an' dan 'kan', tanda kecil sempang (-) diguris di hujung atau akhir CN dari kiri ke kanan bagi melambangkan akhiran 'an' dan 'kan'

Contoh Perkataan

1. tujuan

2. aduan

AKHIRAN 'NYA'

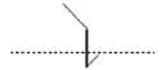
Gurisan berakhir dengan akhiran 'nya', tanda kecil diguris di hujung atau akhir dari bawah ke atas bagi melambangkan akhiran 'nya'

Contoh Perkataan

1. bajunya

2. padi-padinya

Ringkasan

1. banyak

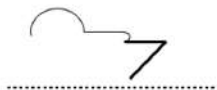

2. tanggungjawab

Rangkai kata

1. makan gaji

GURISAN N

Tidak boleh mengawal
(perkataan yang ada gurisan ini, tidak boleh menentukan gurisan)

Gurisan 'n' diguris melengkung, nipis dan dari kiri ke kanan

a) 'n' memulakan perkataan (tiada vokal di awal perkataan)

1. nada

2. nota

b) 'n' hidup (ada vokal) di awal perkataan

1. anak

2. inap

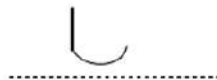

c) 'n' hidup (ada vokal) di akhir perkataan

1. kini

2. dana

3. guna

KATA DEPAN (SENDI NAMA) DAN AWALAN

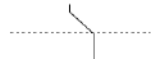
- a) **Kata depan 'di'**, tanda kecil ' ' diguris pada awal gurisan kata dasar (**disambungkan jika boleh**) dari atas ke bawah bagi melambangkan 'di' sebagai kata depan (sendi nama)

Contoh Perkataan:

1. di tepi

2. di peti

- b) **Awalan 'di'**, tanda kecil ' ' diguris pada awal gurisan kata dasar (**disambungkan jika boleh**) bagi melambangkan 'di' sebagai awalan

Contoh Perkataan:

1. ditipu

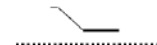
2. dibaca

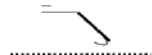
- c) **Kata depan 'ke'**, tanda kecil ' - ' diguris pada awal gurisan kata dasar (**disambungkan jika boleh**) bagi melambangkan 'ke' sebagai kata depan (sendi nama)

Contoh Perkataan:

1. ke pagi

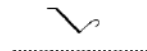
2. ke kebun

- d) **Awalan 'ke'**, tanda kecil ' - ' diguris pada awal gurisan kata dasar (**disambungkan jika boleh**) bagi melambangkan 'ke' sebagai awalan

Contoh Perkataan:

1. kebanyakan

3. kekejaman

- e) **Awalan 'dike'**, tanda kecil ' L ' diguris pada awal gurisan kata dasar (**disambungkan jika boleh**) bagi melambangkan 'dike' sebagai awalan

Contoh Perkataan:

1. ditemukan

4. dikebumikan

RINGKASAN BAGI PERKATAAN KHAS

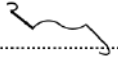
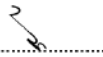
Ringkasan

1. ia
2. tidak
3. patut
4. begitu
5. tahu
6. atau
7. oleh

8. walau
9. walaupun
10. usaha
11. untuk
12. kita
13. iaitu
14. pengetahuan

Rangkai kata

1. ia tidak
2. tidak akan dapat
3. tidak ada
4. ia telah
5. oleh itu
6. namun begitu
7. kita patut

8. walau bagaimanapun
9. walaupun begitu
10. ia akan dapat
11. kita tentu
12. kita tidak
13. ia tahu

RUJUKAN

Ismail Mat Kasat (1993). Trengkas Kurikulum Baru (Cetakan ke4), Kompas Publishing

Dayang Dijah A.Weng, Nor Suhaila Tahir, Ashri Taib (2018). Trengkas Pantas Nota dan Latihan Edisi Pensyarah, Politeknik Port Dickson

POLITEKNIK MUKAH
KM 7.5 JALAN OYA, 96400 MUKAH SARAWAK
Tel : 084-874001
Fax : 084-874005
Website : www.pmu.edu.my

e ISBN 978-967-2097-86-0

